

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของพิพิธภัณฑ์ทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย ทั้งหมด 8 เรื่อง 11 พิพิธภัณฑ์ พบว่า การบริหารจัดการศึกษาของพิพิธภัณฑ์ทางประวัติศาสตร์จะขึ้นอยู่กับผู้บริหารของพิพิธภัณฑ์นั้น ๆ ตามบริบท สภาพแวดล้อม และการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน

จากงานวิจัย พบว่า การบริหารจัดการศึกษาของพิพิธภัณฑ์ทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย แบ่งเป็น 2 ตาราง มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตัว	นิทรรศการหมุนเวียน	นิทรรศการเคลื่อนที่	นิทรรศการถาวร
ด้านการ บริหาร การเงิน และเข้าสู่ ระบบ	มีวันและเวลาการจัด นิทรรศการที่จำกัด เพื่อให้ พิพิธภัณฑ์ มีสิ่งที่น่าสนใจ โดยได้หัวข้อจากการ สำรวจความคิดเห็นของผู้ เยี่ยมชมโดยการจัดทำ แบบสอบถาม	นำนิทรรศการถาวร มาย่อส่วนลงในตู้ คอนเทนเนอร์ เพื่อใช้ ในการเคลื่อนที่ไปจัด กิจกรรมยังจังหวัด ต่าง ๆ	-
ด้านทรง สร้างคุณ ธรรมของ พวกเรา	เป็น Art Center เข้าชมฟรี โดยมีการหมุนเวียน เปลี่ยนนิทรรศการทุก ๆ 4 เดือน มีการเน้นการจัด แสดงผลงานศิลปะเป็น หลัก มีทั้งที่เชิญศิลปินมา จัดแสดง กับมีศิลปินขอมา จัดแสดง	-	-

จัดแสดง กับมีศิลปินขอมมา

ตาราง 1 (ต่อ)

งานวิจัย เรื่องที่	พิพิธภัณฑ์	นิทรรศการถาวร	นิทรรศการหมุนเวียน	นิทรรศการเคลื่อนที่	นิทรรศการกลางแจ้ง	นิทรรศการพิเศษ (อื่นๆ)
2	-พิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน วัดม่วง	-จัดแสดงเนื้อหาโดยกรม ศิลปากร มีเนื้อหาและวัตถุจัด แสดงเป็นเครื่องใช้ต่าง ๆ ของ ชาวบ้านในชุมชนที่วัดโดยได้ รวบรวมมาตั้งแต่สมัยกรุงศรี อยุธยา มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์วิทยา ของชาวมอญ	-	-	-	-
3	พิพิธภัณฑ์บ้านบุคคล สำคัญ ครูมนตรี ตรา โมท	จัดแสดง เครื่องใช้ และวัตถุ ต่างๆเมื่อครั้งที่ ครูมนตรี ตรา โมท เคยมีชีวิตรอยู่ในบ้าน และ ชายของที่ระลึก	-	-	-	-
4	- พิพิธภัณฑ์เมือง นครศรีธรรมราช	จัดแสดงประวัติศาสตร์เมือง นครศรีธรรมราช ตามหลักฐาน ต่างๆที่ค้นเจอ ทั้งด้าน ศาสนา การค้าขาย เหตุการณ์สำคัญทาง ประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราช	จัดแสดงนิทรรศการ ชั่วคราว ตามวาระและ โอกาส	-	จัดแสดงอยู่หน้าทางเข้า ตัวอาคารนิทรรศการ ถาวรจัดแสดงในเรื่อง นาฬิกาแดด แบบจำลอง ศิลปาจารย์นครศรีธรรมราช	-

ตาราง 1 (ต่อ)

[illegible]

ตาราง 1 (ต่อ)

งานวิจัย เรื่องที่	พิพิธภัณฑ์	นิทรรศการถาวร	นิทรรศการหมุนเวียน	นิทรรศการเคลื่อนที่	นิทรรศการกลางแจ้ง	นิทรรศการพิเศษ (อื่นๆ)
6-7	- พิพิธภัณฑ์สถาน แห่งความทรงจำ	- จัดแสดงแบบจำลอง ทาง รถไฟ โดยใช้แสดงลักษณะ ภูมิประเทศ ในการก่อสร้าง ทางรถไฟสายไทย – พม่า เรื่องราวความทรงจำของเชลย ศึก ผ่านภาพวาด ที่เป็นภาพ ของสภาพความเป็นอยู่ของ เชลยศึกระหว่างการก่อสร้าง ทางรถไฟ	-	-	-	-
	- พิพิธภัณฑ์ทาง รถไฟ ไทย-พม่า	- จัดแสดงเรื่องราวของการ ก่อสร้างทางรถไฟสายมรณะ ในด้านต่างๆทั้งด้านความ เป็นอยู่ของเชลยศึก ด้าน การแพทย์ การทำลายทาง รถไฟ และการยุติสงคราม	-	-	-	-

ตาราง 1 (ต่อ)

งานวิจัย เรื่องที่	พิพิธภัณฑ์	นิทรรศการถาวร	นิทรรศการหมุนเวียน	นิทรรศการเคลื่อนที่	นิทรรศการกลางแจ้ง	นิทรรศการพิเศษ (อื่นๆ)
8	- พิพิธภัณฑ์เรือ พื้นบ้านวัดยาง ณ รังสี จังหวัดลพบุรี	- จัดแสดงเรือพื้นบ้านไทยที่ เคยใช้งานจริงในรูปแบบ ต่างๆ มีแพลงคายบรรยายเรือ และขายสินค้าพื้นเมือง	-	-	-	-

ตาราง 2 ลำดับการบริหารจัดการศึกษาของพิพิธภัณฑ์ทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย (ด้านการบริหารจัดการภายในพิพิธภัณฑ์)

งานวิจัย เรื่องที่	พิพิธภัณฑ์	การบริหารแบบมี ส่วนร่วม	การบริหารโดย เอกชน (ส่วนตัว)	การบริหารพิพิธภัณฑ์แบบ มีชีวิต/พิพิธภัณฑ์แห่งการเรียนรู้	การบริหารโดยใช้ หลักการตลาด และ ประชาสัมพันธ์	การบริหารพิพิธภัณฑ์ โดยการนำเทคโนโลยี เข้ามาใช้	การบริหาร พิพิธภัณฑ์โดย การให้บริการ
1	-มิวเซียมสยาม	มีความร่วมมือกับ หน่วยงานทุกภาค ส่วนในการร่วมกัน จัดกิจกรรม แชร ข้อมูล และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตลอดจนมีการอบรม ให้ความรู้แก่ หน่วยงานอื่นอยู่เสมอ	-	บริหารพิพิธภัณฑ์ที่ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างสรรค์และสนุกสนาน ใช้กิจกรรมต่างๆเป็นตัว ขับเคลื่อนที่สำคัญ โดย เน้นให้ผู้ชมเกิดการเรียนรู้ ด้วยตนเอง ไม่มีไกด์ หรือ มัคคุเทศก์ต้องเดินนำชม มุ่งเน้นให้ผู้เข้าชมสามารถ จับต้อง สัมผัสวัตถุ ใช้ ประสาทสัมผัสทั้ง 5 สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับ วัตถุจัดแสดงต่างๆได้ และ ปรับแผนยุทธศาสตร์ทุกๆ 5 ปี	มีการนำแบรนด์มาใช้ เป็นสัญลักษณ์ในมิว เซียม คือ สัญลักษณ์ คนกบแดง ทำให้คน จดจำและจำแบรนด์ ได้ มีการสำรวจความ ต้องการของผู้เยี่ยมชม ก่อนการจัด นิทรรศการ ทำให้ ตอบโจทย์การเข้าชม และประชาสัมพันธ์ สร้างกระแสผ่านสื่อ ต่างๆ	นำเทคโนโลยี มัลติมีเดียในการ นำเสนอเนื้อหา ผู้เข้า ชมสามารถเล่น สัมผัส ฟัง ดู และ อนุญาตให้ถ่ายรูปใน นิทรรศการได้ และยังมี พิพิธภัณฑ์เสมือน หรือ Visual Exhibition 360 องศา เปิดให้ผู้เข้าชมมิว เซียมสยามผ่าน ทางเว็บไซต์ได้ โดย ไม่เสียค่าใช้จ่าย	รับฟังความ คิดเห็นจากผู้เข้า ชมพิพิธภัณฑ์ และนำมาปรับใช้ ให้เกิดประโยชน์ สูงสุดในตัว พิพิธภัณฑ์

ตาราง 2 (ต่อ)

งานวิจัย เรื่องที่	พิพิธภัณฑ์	การบริหารแบบมี ส่วนร่วม	การบริหารโดย เอกชน (ส่วนตัว)	การบริหารพิพิธภัณฑ์แบบ มีชีวิต/พิพิธภัณฑ์แห่งการ เรียนรู้	การบริหารโดยใช้ หลักการตลาด และ ประชาสัมพันธ์	การบริหารพิพิธภัณฑ์ โดยการนำเทคโนโลยี เข้ามาใช้	การบริหาร พิพิธภัณฑ์โดย การให้บริการ
1	-พิพิธภัณฑ์บ้าน ไผ่จิ๋ว ทอมป์ สัน	-	-	-	เน้นประชาสัมพันธ์ จากร้านค้าใหม่ของ จิ๋ว ทอมป์สัน แล้วจุด ประกายให้คนอยากรู้ ว่าจิ๋ว ทอมป์สัน คือ ใคร และเข้ามาค้นหา ยังพิพิธภัณฑ์ด้วย ตนเอง	-	ให้บริการ มัลติมีเดีย ตัวพิพิธภัณฑ์ ด้วยกัน 4 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษา ฝรั่งเศส และ ภาษาญี่ปุ่น
2	-พิพิธภัณฑ์ พื้นบ้านวัดม่วง	มีหน่วยงานเข้ามา เกี่ยวข้องและช่วยกัน บริหารหลาย หน่วยงาน เช่น กรม ศิลปากร มหาวิทยาลัย ศิลปากร องค์การ บริหารส่วนตำบล บ้านม่วง วัด ชุมชน	-	-	-	-	มีการนำที่วชม จากชาวบ้านใน ชุมชนที่ว่างจาก การทำงาน และ ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์

ตาราง 2 (ต่อ)

งานวิจัย เรื่องที่	พิพิธภัณฑ์	การบริหารแบบมี ส่วนร่วม	การบริหารโดย เอกชน (ส่วนตัว)	การบริหารพิพิธภัณฑ์แบบ มีชีวิต/พิพิธภัณฑ์แห่งการ เรียนรู้	การบริหารโดยใช้ หลักการตลาด และ ประชาสัมพันธ์	การบริหารพิพิธภัณฑ์ โดยการนำเทคโนโลยี เข้ามาใช้	การบริหาร พิพิธภัณฑ์โดย การให้บริการ
3	พิพิธภัณฑ์บ้าน บุคคลสำคัญ ครู มนตรี ตราโมท	-	บริหารพิพิธภัณฑ์ บุตรชายคนเล็ก และภรรยา เป็น หลัก ทั้งด้านการจัด แสดง และเนื้อหา ต่างๆ เพราะพื้นที่ ของพิพิธภัณฑ์ อยู่ ในพื้นที่เดียวกันกับ บ้านของทายาท	-	-	-	-
4	พิพิธภัณฑ์เมือง นครศรีธรรมราช	เทศบาลเมือง นครศรีธรรมราชได้ ขอความร่วมมือจาก หน่วยงานต่างๆ ทั้ง ภาครัฐและเอกชน เข้าร่วมประชุมและ เสนอแนะแนว	-	- ให้บริการในรูปแบบ พิพิธภัณฑ์มีชีวิต โดยการ ให้ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ เสมือนว่าเข้าไปอยู่ใน สถานการณ์จริงๆ ใน เนื้อหาต่างๆ ที่ทาง พิพิธภัณฑ์จัดแสดง	-	- นำเทคโนโลยีที่ ทันสมัยต่างๆ เข้ามา ใช้ เช่น สื่อ 3 มิติ วิดี ทัศน์ แสง สี เสียง นำมาใช้จัดแสดง เนื้อหาภายใน พิพิธภัณฑ์	- มีเจ้าหน้าที่ แนะนำการใช้ งานสื่อต่างๆ ภายในพิพิธภัณฑ์

ตาราง 2 (ต่อ)

งานวิจัย เรื่องที่	พิพิธภัณฑ์	การบริหารแบบมี ส่วนร่วม	การบริหารโดย เอกชน (ส่วนตัว)	การบริหารพิพิธภัณฑ์แบบ มีชีวิต/พิพิธภัณฑ์แห่งการ เรียนรู้	การบริหารโดยใช้ หลักการตลาด และ ประชาสัมพันธ์	การบริหารพิพิธภัณฑ์ โดยการนำเทคโนโลยี เข้ามาใช้	การบริหาร พิพิธภัณฑ์โดย การให้บริการ
		ทางการวางแผนการ สร้างพิพิธภัณฑ์ ตัวเนื้อหาและการจัด แสดง มีการเปิดรับ ฟังความคิดเห็นและ ปัญหาในการจัดตั้ง พิพิธภัณฑ์					
5	พิพิธภัณฑ์วัดคง สัก จังหวัด กาญจนบุรี	-	บริหารพิพิธภัณฑ์ โดย รองเจ้าคณะ อำเภอท่ามะกา เจ้า อาวาสวัดคงสัก เนื่องจากตัว พิพิธภัณฑ์อยู่ใน พื้นที่ของวัด	-	-	-	-

ตาราง 2 (ต่อ)

งานวิจัย เรื่องที่	พิพิธภัณฑ์	การบริหารแบบมี ส่วนร่วม	การบริหารโดย เอกชน (ส่วนตัว)	การบริหารพิพิธภัณฑ์แบบ มีชีวิต/พิพิธภัณฑ์แห่งการ เรียนรู้	การบริหารโดยใช้ หลักการตลาด และ ประชาสัมพันธ์	การบริหารพิพิธภัณฑ์ โดยการนำเทคโนโลยี เข้ามาใช้	การบริหาร พิพิธภัณฑ์โดย การให้บริการ
6 - 7	พิพิธภัณฑ์ สงครามอักษะ และเชลยศึก	-	บริหารพิพิธภัณฑ์ โดย พระราชวิสุทธิ เมธี เจ้าอาวาสวัด ไชยชุมพลชนะ สงครามคนปัจจุบัน เนื่องจาก พิพิธภัณฑ์อยู่ใน พื้นที่ของวัด	จำลองพิพิธภัณฑ์ให้มี สภาพบรรยากาศคล้ายกับ ค่ายพักทหารเชลยศึกที่เคย ตั้งอยู่ในบริเวณของวัด จริงๆ ในช่วงสมัย สงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อ ทำให้ผู้เข้าชมได้มีส่วน ร่วมไปกับเหตุการณ์	-	นำวิดิทัศน์เข้ามาใช้ ในการให้ความรู้ เกี่ยวกับวิถีชีวิตและ ความเป็นอยู่ของเชลย ศึกสงคราม โดยมี ห้องชมวิดิทัศน์ ภายในตัวพิพิธภัณฑ์ โดยเฉพาะ	-
	หอศิลป์และ พิพิธภัณฑ์ สงครามโลกครั้งที่ 2	-	บริหารและดูแล โดย คุณอรุณ จันทร์ศิริ ซึ่งอาคาร พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ อยู่ใน พื้นที่บ้านของ คุณอรุณ โดยวัตถุประสงค์ และการจัดแสดง	พิพิธภัณฑ์มีการจัดแสดง แบบรูปปั้นลอยตัว จำลอง เหตุการณ์ต่างๆ ใน สงครามโลกครั้งที่ 2 จำลองที่พักของทหาร ญี่ปุ่น เป็นต้น	-	-	-

ตาราง 2 (ต่อ)

งานวิจัย เรื่องที่	พิพิธภัณฑ์	การบริหารแบบมี ส่วนร่วม	การบริหารโดย เอกชน (ส่วนตัว)	การบริหารพิพิธภัณฑ์แบบ มีชีวิต/พิพิธภัณฑ์แห่งการ เรียนรู้	การบริหารโดยใช้ หลักการตลาด และ ประชาสัมพันธ์	การบริหารพิพิธภัณฑ์ โดยการนำเทคโนโลยี เข้ามาใช้	การบริหาร พิพิธภัณฑ์โดย การให้บริการ
	พิพิธภัณฑสถาน แห่งความทรงจำ	มีการบริหารจัดการ โดยสำนักงานอุทยาน สงคราม ได้รับความ ร่วมมือจากประเทศ ไทย ผ่านกอง การเกษตรและ สหกรณ์ สำนักงาน ทหารพัฒนา ช่วยใน การปรับปรุงพัฒนา	ทั้งหมด มาจาก ความชอบจากการ เก็บสะสมวัตถุ โบราณต่างๆ -	สร้างสถานประวัติศาสตร์ ใกล้เคียงกับที่ๆ เคยเกิด เหตุการณ์ขึ้นจริงจากการ สร้างทางรถไฟสายมรณะ จากประเทศไทยไปยังพม่า โดยการสร้างเส้นทาง ขึ้นมาใหม่	-	มีการทำเครื่องหมาย ป้ายบอกข้อมูลไว้ อย่างชัดเจน และยังมี ข้อความเสียงบรรยาย เนื้อหา ประสบการณ์ จากทหารผ่านศึกตาม จุดต่างๆ	-

ตาราง 2 (ต่อ)

งานวิจัย เรื่องที่	พิพิธภัณฑ์	การบริหารแบบมี ส่วนร่วม	การบริหารโดย เอกชน (ส่วนตัว)	การบริหารพิพิธภัณฑ์แบบ มีชีวิต/พิพิธภัณฑ์แห่งการ เรียนรู้	การบริหารโดยใช้ หลักการตลาด และ ประชาสัมพันธ์	การบริหารพิพิธภัณฑ์ โดยการนำเทคโนโลยี เข้ามาใช้	การบริหาร พิพิธภัณฑ์โดย การให้บริการ
	พิพิธภัณฑ์ทาง รถไฟ ไทย-พม่า	-	ก่อตั้งขึ้นโดยชาว ออสเตรเลีย ชื่อว่า ร็อค บีที สร้าง ขึ้นมาเพื่อเป็น แหล่งข้อมูลทาง ประวัติศาสตร์ที่ เกี่ยวกับการสร้าง ทางรถไฟ และศูนย์ ข้อมูลสำหรับผู้ ที่ต้องการสืบค้น เรื่องราวของเชลยศึก	มีการแสดงให้เห็นอยู่ใน เหตุการณ์จริง มี แสง สี เสียงประกอบ	-	มีการนำภาพจำลอง สามมิติ พร้อมปุ่มไฟ ตลอดจนวิดีโอ และ สไลด์สมัยใหม่เข้ามา ใช้ในการจัดแสดง พิพิธภัณฑ์	-
8	พิพิธภัณฑ์เรือ พื้นบ้านวัดยาง ฉิมรังสี จังหวัด ลพบุรี	เจ้าอาวาสวัด เป็น แกนนำในการจัดตั้ง พิพิธภัณฑ์ มีการ จัดตั้งคณะกรรมการ	-	มีแบบจำลองของเรือ รูปแบบต่างๆตามขนาด จริง เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ได้ง่ายขึ้น	-	-	บริการด้านการ นำชมจาก ชาวบ้านในพื้นที่ ที่มีความรู้

ตาราง 2 (ต่อ)

งานวิจัย เรื่องที่	พิพิธภัณฑ์	การบริหารแบบมี ส่วนร่วม	การบริหารโดย เอกชน (ส่วนตัว)	การบริหารพิพิธภัณฑ์แบบ มีชีวิต/พิพิธภัณฑ์แห่งการ เรียนรู้	การบริหารโดยใช้ หลักการตลาด และ ประชาสัมพันธ์	การบริหารพิพิธภัณฑ์ โดยการนำเทคโนโลยี เข้ามาใช้	การบริหาร พิพิธภัณฑ์โดย การให้บริการ
		ดูแลพิพิธภัณฑ์เพื่อใช้ ในการจัดการงาน ด้านต่างๆ โดยมี หน่วยงานภาครัฐ อื่นๆตลอดจน ชาวบ้านให้การ สนับสนุนและ ร่วมกันบริหาร เช่น หน่วยศิลปากรที่ 1 คณะอาจารย์จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี ช่วย ซ่อมแซมเรือต่างๆที่ ชำรุด คณะ อาสาสมัคร พิพิธภัณฑ์					เกี่ยวกับเรือเพื่อ ประจำพิพิธภัณฑ์ เรือน้อยคน ละ 1 วัน เวียนกัน ไปตามความ สะดวกและความ ว่างของวิทยากร

จากตาราง 2 จะเห็นแนวทางการจัดนิทรรศการด้านเนื้อหา และการจัดแสดง พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ในประเทศไทย ดังนี้

1. นิทรรศการถาวร

จากตาราง 2 ทำให้เห็นว่า พิพิธภัณฑ์ทั้ง 11 แห่งนั้น มีรูปแบบของการจัดนิทรรศการถาวร ทั้งหมด แต่จะมีรายละเอียดของการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับ การบริหารจัดการเนื้อหาภายในพิพิธภัณฑ์ งบประมาณ และความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

จากวิทยานิพนธ์ในเรื่อง การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ : กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์มิวเซียมสยาม และ พิพิธภัณฑ์บ้านไทยจิตร ทัมมปสัน (Museum Management: A Case Study of the Museum Siam and the Jim Thompson House) กานต์วี ชมเชย ได้พูดถึงการบริหารจัดการไว้ทั้ง 2 พิพิธภัณฑ์ เกี่ยวกับ นิทรรศการถาวร ไว้ว่า

1.1 มิวเซียมสยาม เนื้อหาหลักอยู่ในเรื่องของการบอกเล่าเกี่ยวกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ ก่อนการรับวัฒนธรรมอินเดียและจีน จนถึงกำเนิดสยามประเทศ และเข้าสู่ประเทศไทยในปัจจุบัน โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วง นั่นคือ ช่วงที่ 1 สุวรรณภูมิ ช่วงที่ 2 สยามประเทศไทย และ ช่วงที่ 3 คือ ประเทศไทย โดยผ่านห้องนิทรรศการจำนวน 17 ห้อง (กานต์วี ชมเชย, 2552 : 34-45)

นอกจากนั้น นิทรรศการถาวรยังถูกสร้างในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์เสมือน หรือ Visual Exhibition 360 องศา เปิดให้ผู้เข้าชมมิวเซียมสยามผ่านทางเว็บไซต์ได้ 360 องศาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ (กานต์วี ชมเชย, 2552 : 59)

1.2 พิพิธภัณฑ์บ้านไทยจิตร ทัมมปสัน เนื้อหาหลักอยู่ในเรื่องของบ้านทรงไทย ที่เคยเป็นบ้านของคุณจิตร ทัมมปสัน และวัตถุสะสมของจิตร ทัมมปสัน ซึ่งเป็นพวกศิลปะวัตถุ บ้านไทยจิตร ทัมมปสัน มี 2 ชั้น ชั้นบน มีห้องอาหาร ห้องนั่งเล่น ห้องอ่านหนังสือ ห้องนอนสำหรับแขก และ ห้องนอนของจิตร ทัมมปสัน ในแต่ละห้องจัดแสดงด้วยศิลปวัตถุ ส่วนชั้นล่างเป็นห้องจัดแสดงเครื่องถ้วยเบญจรงค์ เครื่องเคลือบดินเผาของจีน ศตวรรษที่ 13-17 และภาพเขียนสะสมที่เป็นภาพวาดพุทธประวัติ ซึ่งเรียกว่า ผ้าพระภุ โดยเน้นเจาะกลุ่มบุคคลที่นิยมผ้าไทยจากต่างประเทศ

จากวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาบทบาทพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วงเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ของนางสาวสาทิศลักษณ์ ชาติเสริมศักดิ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ระบุการจัดนิทรรศการถาวรดังนี้

1.3 พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง มีการออกแบบและจัดแสดงเนื้อหา นิทรรศการถาวร โดยกรมศิลปากร โดยมีเนื้อหาและวัตถุจัดแสดงเป็นข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ของชาวบ้านในชุมชนที่วัด และชาวบ้านได้รวบรวมมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยเป็นการจัดแสดงในรูปแบบนิทรรศการถาวร

มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์วิทยาของชาวมอญ ทั้งวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ กับ ศิลปะและโบราณวัตถุที่พบในตำบลบ้านม่วง โดยมีการนำเที่ยวชมจากชาวบ้านในชุมชนที่ว่างจากการทำงาน และผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ ไม่มีการเก็บค่าเข้าชมหากมาเป็นหมู่คณะ (สารนิพนธ์ ชาติเสริมศักดิ์. 2558 : 46-50)

จากวิทยานิพนธ์เรื่อง การจัดการพิพิธภัณฑ์บ้านบุคคลสำคัญ ครูมนตรี ตราโมท ศิลปินแห่งชาติ ของ ธนพล ทับทิม ได้กล่าวถึงการจัดแสดงนิทรรศการถาวร ดังนี้

1.4 พิพิธภัณฑ์บ้านบุคคลสำคัญ ครูมนตรี ตราโมท เป็นพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงในบ้านไม้ 2 ชั้น ชั้นล่างใต้ถุนสูง มีพื้นที่ทั้งหมด 600 ตารางวา ชั้นบนมี 3 ห้องนอน 1 ห้องโถง ชั้นล่างมี ห้องครัวและห้องน้ำ บริเวณโดยรอบมีมะม่วง 10 ต้น และมะพร้าว 30 ต้น โดยการจัดแสดง จะเน้นไปที่ความเรียบง่ายของข้าวของเครื่องใช้เมื่อครั้งที่ ครูมนตรี ตราโมท เคยมีชีวิตรอยู่ในบ้านหลังนี้ มีป้ายบอกข้าวของเครื่องใช้อธิบายบางชิ้น โดยชั้นล่าง ประกอบด้วยโต๊ะรับแขก รูปเหมือนครูมนตรี ตราโมท จุดขายของที่ระลึกที่ประกอบด้วยหนังสือประวัติและผลงานของครูมนตรี ตราโมท และห้องน้ำ

ชั้นบนของบ้าน มีทั้งหมด 5 ห้อง ประกอบด้วย ห้องรับแขก ห้องโถงกลาง ห้องพระ ห้องนอน และห้องแต่งตัว โดยทั้ง 5 ห้องนั้น เป็นการจัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้ และวัตถุต่าง ๆ ที่ครูมนตรี ตราโมท เคยใช้เมื่อครั้งยังมีชีวิตรอยู่ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นพระในห้องพระ ครุฑที่เคารพ ห้องโถงที่มีระนาดซึ่งเป็นของใช้ส่วนตัวของท่าน มีตู้ไม้สักที่ได้รับประกาศเกียรติคุณจากที่ต่าง ๆ มีอัฐิของท่าน โต๊ะรับแขกมีข้าวของเครื่องใช้วางอยู่ เช่น แวนดา ผ้าขาวม้า ห้องนอนมีโต๊ะเครื่องแป้ง เตียงนอน ของใช้ต่าง ๆ เป็นต้น (ธนพล ทับทิม. 2556 : 49-54)

จากวิทยานิพนธ์เรื่อง การจัดการพิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราชขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลนครศรีธรรมราช ของ นายพงศ์เทพ แก้วเสถียร ได้กล่าวถึงการจัดแสดงนิทรรศการถาวร ดังนี้

1.5 พิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราช เน้นไปที่การจัดนิทรรศการถาวรเป็นหลัก โดยใช้ อาคารจัดนิทรรศการทั้งหมด 2 อาคาร 2 ชั้น โดยอาคารแรกคือ วิถีไทย อาคารที่ 2 คือ อาคารเทิดไถ่ราชินี ซึ่งอยู่ติดกันโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ทั้งภาพสามมิติ แสง สี เสียง วิดิทัศน์ในการบอกเล่าเรื่องราวภายในพิพิธภัณฑ์ โดยมีการไล่ระดับความรู้ของการเข้าศึกษาพิพิธภัณฑ์ ดังนี้ (พงศ์เทพ แก้วเสถียร. 2555 : 83-85)

1.5.1 อาคารวิถีไทย ชั้นที่ 1 จะจัดแสดงประวัติศาสตร์เมืองนครศรีธรรมราช ตามหลักฐานต่าง ๆ ที่ค้นเจอตั้งแต่สมัยยุคหิน แหล่งโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์ต่าง ๆ ที่พบเจอในนครศรีธรรมราช ตั้งแต่การตั้งถิ่นฐาน ร่องรอยของชุมชนเมืองโบราณ สถานการค้า จนถึง

ประวัติศาสตร์เมืองนครศรีธรรมราชในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยใช้สื่อวิทัศน์ประกอบการจัดแสดงเนื้อหา

1.5.2 อาคารวิสุทธิไทย ชั้นที่ 2 จะจัดแสดงเกี่ยวกับศาสนาโดยเน้นวัดชื่อดังต่าง ๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช เช่น วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ประเพณีสำคัญ และสถาปัตยกรรมของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร นอกจากนั้นยังมีการนำเสนอศาสนาและความเชื่ออื่น ๆ ของประชาชนในพื้นที่ โดยมีศาสนาอิสลาม และ ศาสนาพราหมณ์ โดยใช้สื่อวิทัศน์ประกอบการจัดแสดงเนื้อหา

1.5.3 อาคารเทิดไถ่ราชินี ชั้นที่ 1 จัดแสดงเป็นเมืองท่าการค้าขาย โดยจำลองการนั่งเรือย้อนเวลาไปดูเมืองท่าการค้าขายที่สำคัญของเมืองนครศรีธรรมราช เช่น เมืองตามพรลิงค์ ตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน มีการจำลองการค้าขายต่างๆภายในเมืองนครศรีธรรมราช และการอธิบายศาสนาต่าง ๆ ถิ่นที่ ความเชื่อที่เคยเกิดขึ้นในเมืองนครศรีธรรมราช เช่น พุทธ คริสต์ อิสลาม พัฒนาการของเมืองนครศรีธรรมราช วิถีชีวิต มรดกทางวัฒนธรรม การแสดงพื้นบ้าน เช่น มโนราห์ หนังตะลุง ลิเกป่า เพลงบอก เป็นต้น โดยมีวิทัศน์แต่ละเรื่องเป็นสื่อประกอบการรับชม

1.5.4 อาคารเทิดไถ่ราชินี ชั้นที่ 2 จัดแสดงเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ของเมืองนครศรีธรรมราชนั่นคือ เหตุการณ์ญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกในสงครามโลกครั้งที่ 2 และเหตุการณ์วาทภัยแหลมตะตุมพุก โดยนำเสนอด้วยวิทัศน์จอใหญ่ผ่านแสง สี เสียง ใอน้ำและแรงลม เพื่อเพิ่มความสมจริงในเนื้อหา และอีกส่วนหนึ่งจัดแสดงเรื่องบุคคลสำคัญที่สร้างคุณงามความดี และเป็นประโยชน์ต่อเมืองนครศรีธรรมราชตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นอกจากนั้นยังจัดแสดงพระราชกรณียกิจของพระบรมราชวงศ์ต่อเมืองนครศรีธรรมราช และพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ โดยการจัดเป็นหุ่นขี้ผึ้งจำลองประกอบกับสื่อผสม

จากวิทยานิพนธ์เรื่อง ความสำคัญและประวัติศาสตร์ทวารวดีในภูมิภาคตะวันตกผ่านวัตถุทางวัฒนธรรม : กรณีศึกษาพิพิธภัณฑวัดคงสัก ตำบลพงตึก อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาญจนบุรี ของ ชาริณา จุลธีระ ได้กล่าวถึงการจัดแสดงนิทรรศการถาวร ดังนี้

1.6 พิพิธภัณฑวัดคงสัก ตำบลพงตึก อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาญจนบุรี ใช้วิธีการจัดแสดงวัตถุโบราณที่ขุดค้นพบภายในเมืองโบราณพงตึก และบริเวณแม่น้ำไกล่เก็งไว้ภายในตู้กระจกใส 2 ชั้นภายในพิพิธภัณฑ โดยมีป้ายบอกชื่อสิ่งของเพียงเท่านั้น พิพิธภัณฑจัดเพียงแค่เป็นการนำวัตถุโบราณไว้เพื่อดึงใจให้เพียงอย่างเดียว ไม่มีข้อมูล หรือ คำบรรยายในเชิงการจัดนิทรรศการถาวร (ชาริณา จุลธีระ. 2555 : 4)

จากวิทยานิพนธ์เรื่อง พิพิธภัณฑสงครามในจังหวัดกาญจนบุรี: การสร้างพื้นที่และความทรงจำ ของ รินนา ทากุดเรือ ได้กล่าวถึงการจัดแสดงนิทรรศการถาวร ในพื้นที่จังหวัด

กาญจนบุรีทั้ง 4 พิพิธภัณฑ์ นอกจากนั้น ยังมีวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทของธนวรรณ พัทม์ทัศน์ ในหัวข้อเรื่อง แนวทางการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนจัดแสดงวัตถุและภาพถ่าย ภายในพิพิธภัณฑ์ สงครามโลกครั้งที่ 2 จังหวัดกาญจนบุรี โดยได้ขยายการจัดแสดงในหอศิลป์และ พิพิธภัณฑ์สงครามโลกครั้งที่ 2 (Art gallery and Word War II Museum) มีการไล่ลำดับเนื้อหาดังนี้

พิพิธภัณฑ์สงครามในจังหวัดกาญจนบุรี

1.7 พิพิธภัณฑ์สงครามอักษะและเชลยศึก (The JEATH War Museum)

1.8. หอศิลป์และพิพิธภัณฑ์สงครามโลกครั้งที่ 2 (Art gallery and Word War II Museum)

1.9. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งความทรงจำ (Hellfire Pass Memorial Museum)

1.10 พิพิธภัณฑ์ทางรถไฟ ไทย-พม่า (Thailand– Burma Railway Museum)

1.7 พิพิธภัณฑ์สงครามอักษะและเชลยศึก (The JEATH War Museum) เป็นการจัดนิทรรศการถาวรในอาคารที่จำลองมาจาก เรือนพักของทหารเชลยศึก ที่สร้างด้วยไม้ไผ่รวกผ่าขัด และหลังคามุงจาก ด้านในยกพื้นขึ้นถึงหนึ่งปุตด้วยฟากไม้ไผ่ โดยจำลองสภาพบรรยากาศค่ายพัก ทหารเชลยศึกที่เคยมีอยู่ในบริเวณวัด โดยมีการจัดแสดงทั้งหมด 4 ส่วน คือ โซนที่ 1 กระท่อมไม้ไผ่ มุงหลังคาจาก จำลองจากที่พักเชลยศึกในสมัยสงครามโลก ใช้เป็นที่จัดแสดงนิทรรศการ ภายในกระท่อม มีแคร่ไม้ไผ่ที่สร้างเป็นแนวยาวและยกพื้นสูง นิทรรศการที่จัดไว้ในกระท่อมครึ่งหนึ่ง มีทั้งภาพถ่ายและภาพวาดจัดวางไว้บนแคร่ไม้ไผ่ แสดงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเหล่าเชลยศึก

โดยภาพต่าง ๆ ได้รับมอบมาจากอดีตเชลยศึกที่เคยถูกกักขังในสถานที่จริง และเป็นผู้วาดภาพเหล่านั้นเอง เพื่อมอบภาพให้กับพิพิธภัณฑ์ใช้ในการจัดนิทรรศการ (รินนา ทากุดเรือ. 2557 : 86-92)

ส่วนที่ 2 เป็นอาคารจัดแสดงอีกหลังหนึ่ง ที่แยกออกมาจากส่วนที่ 1 เป็นอาคารก่อปูน ชั้นเดียว ที่มีส่วนของนิทรรศการ และห้องวิดิทัศน์ ในนิทรรศการมีการจัดแสดงเครื่องใช้ต่าง ๆ ของเชลยศึกและของกองทัพญี่ปุ่น เช่น หมวกทหาร ปืน ลูกกระเบิด ค้อนดอกหมุดรางรถไฟ ขวดเหล้าสาเกญี่ปุ่น เป็นต้น วัตถุที่นำมาจัดแสดงได้รวบรวมมาจากทางวัดบางส่วน และบางส่วนได้มาจากการบริจาคของอดีตเชลยศึกที่มาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ จุดเด่นของการจัดแสดงวัตถุนี้ อยู่ที่การจัดแสดง ลูกกระเบิดขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นระเบิดที่พบบริเวณใกล้กับวัด (รินนา ทากุดเรือ. 2557 : 95)

ส่วนที่ 3 ห้องฉายวิดิทัศน์ เป็นภาพยนตร์ที่เล่าเรื่องราวของสภาพชีวิตของเชลยศึกที่เคยถูกเกณฑ์มาทำงานสร้างทางรถไฟให้กับญี่ปุ่น

ส่วนที่ 4 เป็นส่วนจัดแสดงที่อยู่ในอาคารหลังเล็กชั้นเดียว ที่ตั้งอยู่บริเวณ ส่วนหน้าของพิพิธภัณฑ์ โดยมีการจัดแสดงเป็นภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์ทั้งของไทยและต่างชาติ ที่มีเนื้อหาเล่าถึงความโหดร้ายของทหารญี่ปุ่น ที่กักขังและบังคับใช้แรงงานเชลยศึกในการสร้างทางรถไฟทั้งวัน

ทั้งคืน และข่าวหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับอดีตทหารญี่ปุ่น ที่เคยทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมเชลยศึก สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ในจังหวัดกาญจนบุรี ชื่อ ทาฮาชิ นางาเซ่ (ฟูจิوار่า) ในข่าวกล่าวว่า เมื่อหลัง สิ้นสุดสงคราม ฟูจิوار่าได้กลับมาบวชเป็นพระอยู่ที่วัดไชยชุมพลชนะสงคราม การบวช ครั้งนั้นก็เพื่อเป็น การไถ่บาปให้กับทหารญี่ปุ่นที่เคยกระทำทารุณกรรมต่อทหารเชลยศึก

1.8 หอศิลป์และพิพิธภัณฑ์สงครามโลกครั้งที่ 2 (Art gallery and Word War II Museum) การจัดแสดงนิทรรศการถาวรในพื้นที่หอศิลป์และพิพิธภัณฑ์สงครามโลกครั้งที่ 2 มีลักษณะของพิพิธภัณฑ์เป็นตึกแถว 4 ชั้น มีอาคารที่เชื่อมต่อกัน 4 คูหา แบ่งการจัดแสดงออกเป็น 11 ส่วน ตามลำดับการจัดแสดงดังต่อไปนี้ (รินนา ทากุดะเรื่อ. 2557 : 103)

1. พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชาติไทย สงครามระหว่างไทย - พม่า
2. พิพิธภัณฑ์สงครามโลกครั้งที่ 2 ในจังหวัดกาญจนบุรี
3. พิพิธภัณฑ์ซากสัตว์ แสตมป์ เงินตรา นาฬิกา
4. พิพิธภัณฑ์หินแร่ เครื่องประดับ
5. อาคารสร้างด้วยไม้หลังคามุงแฝก แสดงภาพถ่ายการถูกใช้แรงงาน เชลยศึกในการก่อสร้างทางรถไฟสายมรณะ ในจังหวัดกาญจนบุรี
6. ลูกขังเชลยศึกสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่จังหวัดกาญจนบุรี
7. หุ่นจำลองทหารญี่ปุ่นและเชลยศึกพร้อมคำบรรยายการทิ้งระเบิด สะพานข้ามแม่น้ำแคว
8. อาคารพาหนะชนิด 2 ล้อ และ 4 ล้อของทหารญี่ปุ่นที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์และแบบไม่ใช่เครื่องยนต์
9. พิพิธภัณฑ์สงครามโลกครั้งที่ 2 และ JEATH MUSEUM
10. ถ้ำมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์
11. หอสมุดภาพและข่าว

ส่วนที่ 1 จัดแสดงนิทรรศการประวัติศาสตร์ชาติไทย จัดแสดงอยู่ที่ชั้น 1 และ 2 ของอาคาร แกนหลักของเรื่องคือศึกสงครามระหว่างไทยกับพม่า และนำเสนอในด้านของประวัติศาสตร์ ที่กองทัพไทยมีชัยเหนือพม่า ในนิทรรศการประกอบไปด้วยรูปปั้นพระมหากษัตริย์ไทย บางพระองค์ และวีรบุรุษสงคราม เช่น สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระเจ้าตากสิน พระยาพิชัยดาบหัก ท้าวสุรนารี เป็นต้น

บริเวณชั้นที่ 3 และชั้นที่ 4 การจัดแสดงในส่วนนี้เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนังที่เป็นเรื่องราวของการเมืองในสังคมไทย ห้องที่ 1 จัดแสดงภาพวาดของอดีตนายกรัฐมนตรียิ่งใหญ่ตั้งแต่คนที่ 1 ของไทย จนถึงอดีตนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตร พร้อมกับเรื่องราวที่เขียนไว้ที่ผนังเกี่ยวกับประวัติศาสตร์

การเคลื่อนไหวทางการเมือง ห้องที่ 2 เป็นห้องข่าวทางการเมืองของไทยในช่วง 14 ตุลา ช่วงพฤษภาทมิฬ และการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดงในสมัยรัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ โดยการนำเสนอภาพข่าวหน้าหนังสือพิมพ์ที่พิพิธภัณฑน์นำมาใส่กรอบและแขวนไว้บนฝาผนังห้อง (รินนา ทากุดเรือ. 2557 : 108-109)

ส่วนที่ 2 จัดแสดงเกี่ยวกับสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งอยู่ในส่วนที่เรียกว่า JEATH MUSEUM จัดแสดงแบบรูปปั้นลอยตัว จำลองภาพเชลยศึกขณะทำงานก่อสร้างทางรถไฟ อยู่ในลักษณะที่กำลังแบกไม้หมอนรถไฟ ซึ่งรูปปั้นนี้ จัดแสดงอยู่ในตำแหน่งที่ผู้ชมสามารถมองเห็นแม่น้ำแควใหญ่เป็นฉากหลังที่ต้องการให้มีความสมจริง มีรูปปั้น จำลองสภาพโรงพยาบาลในค่ายเชลยศึก และเชลยศึกที่ถูกกักขังอยู่บนรถไฟ นอกจากนี้ยังมีส่วนของ การจำลองที่พักของทหารญี่ปุ่น ผู้เก็บเงินของทหารญี่ปุ่นและข้าวของเครื่องใช้ของทหารญี่ปุ่น อีกทั้งยังมีบทความและข่าวหนังสือพิมพ์ทั้งของไทยและญี่ปุ่น

จากการนำเสนอผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ที่พิพิธภัณฑน์ นำมาจัดแสดงนั้นเป็นเรื่องราวของอดีตเชลยศึกที่รอดชีวิต และการดูในหนังสือพิมพ์ไทยที่ล้อเลียน รัฐบาลที่ยอมเข้าร่วมกับทหารญี่ปุ่นในสมัยสงครามโลก และยังมีข้อความอธิบายถึงขบวนการเสรีไทย ที่เคลื่อนไหวต่อต้านกองทัพญี่ปุ่นด้วย (รินนา ทากุดเรือ. 2557 : 111-115)

1.9 พิพิธภัณฑสถานแห่งความทรงจำ (Hellfire Pass Memorial Museum) เป็นการจดนิทรรศการถาวรในตัวอาคาร โดยมีการจัดแสดงภายในตัวอาคารแยกออกเป็น 3 ส่วน คือ (รินนา ทากุดเรือ. 2557 : 121-131)

ส่วนที่ 1 คือส่วนต้อนรับ และกล่าวถึงจุดประสงค์ของการก่อตั้งพิพิธภัณฑน์ช่องเขาขาด เพื่อเป็นอนุสรณ์รำลึกถึงผู้เสียชีวิตจากการสร้างทางรถไฟ และมีนิทรรศการที่เป็นประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ 2

ส่วนที่ 2 ทางรถไฟ โดยใช้แบบจำลอง 3 มิติ ที่แสดงลักษณะภูมิประเทศ ที่เป็นภูเขาสูง ที่การก่อสร้างทางรถไฟสายไทย – พม่าสร้างมาถึง โดยสร้างผ่านมาถึงจุดที่ต้องเจาะช่องเขาให้ขาด และสร้างต่อไปถึงประเทศพม่า ซึ่งแบบจำลองนี้แสดงให้เห็นถึงความยากลำบากในการสร้างทางรถไฟที่ต้องสร้างผ่านหุบเขาสูง

ส่วนที่ 3 ศิลปิน กล่าวถึงเรื่องราวความทรงจำของเชลยศึก ผ่านภาพวาด จากความทรงจำของเชลยศึก ที่เป็นภาพของสภาพความเป็นอยู่ของเชลยศึกระหว่างการก่อสร้างทางรถไฟ บางส่วนเป็นภาพที่แสดงสภาพความเป็นอยู่ที่ยากลำบากในค่ายเชลยศึกที่แออัดคับแคบ และ ความทรงจำที่ถูกทหารญี่ปุ่นลงโทษ แต่ภาพวาดบางส่วนก็สะท้อนถึงความทรงจำที่ประทับใจต่อความงามของธรรมชาติแม้ว่าจะอยู่ท่ามกลางความความโหดร้าย

1.10 พิพิธภัณฑ์ทางรถไฟ ไทย-พม่า (Thailand– Burma Railway Museum) พิพิธภัณฑ์ทางรถไฟ ไทย-พม่า ภายในห้องจัดแสดงนิทรรศการถาวร ไม่อนุญาตให้ถ่ายรูป เพราะสิ่งที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ถือเป็นลิขสิทธิ์ของเอกชน โดยพิพิธภัณฑ์เป็นอาคาร 2 ชั้น นิทรรศการที่จัดแสดงเป็นนิทรรศการถาวร ที่ชั้นล่างสามารถแบ่ง ออกเป็น 6 ส่วน และที่จัดอยู่บนชั้น 2 อีก 3 ส่วน โดยการจัดแสดงชั้นล่าง (รินนา ทากุดเรือ. 2557 : 133-138) ได้แก่

ส่วนที่ 1 “บทนำ” มีการจัดแสดง 1. ญี่ปุ่นขยายเข้าไปในเอเชียแปซิฟิก 2. ญี่ปุ่นชนเชลยศึกไปยังอาณานิคมใหม่ ๆ 3. เหตุผลของญี่ปุ่นที่ชนเชลยศึกไปในพม่า 4. ความต้องการที่จะวางแผนส่งกำลังพลไปพม่า 5. การวางแผนสร้างทางรถไฟจากไทยไปพม่า

ส่วนที่ 2 “การออกแบบและการก่อสร้าง” มีการจัดแสดง 1. การออกแบบทางรถไฟ 2. การสะสมกำลังคนและวัสดุ 3. รูปจำลองของทางรถไฟ 4. สิ่งของต่างๆที่เก็บมาจากทางรถไฟ

ส่วนที่ 3 “สภาพภูมิศาสตร์ของทางรถไฟ” มีการจัดแสดง 1. เส้นทางจำลอง 3 มิติเป็นระบบไฟฟ้าแสดงส่วนต่างๆของทางรถไฟไล่เลาะไปตามลำน้ำแคว ท่านสามารถจะทราบทางรถไฟจากการกดปุ่มไฟฟ้า ประมวลภาพแสดงส่วนต่างๆของทางรถไฟ วิดีโอการสร้างทางรถไฟ

ส่วนที่ 4 “สภาพชีวิตในค่ายเชลยศึก” มีการจัดแสดง 1. ความยากลำบากในการเคลื่อนไหวไปมา 2. สภาพของค่าย 3. การขาดแคลนอาหาร 4.จำนวนผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้น 5. สิ่งของเก่า ๆ ที่เก็บสะสมมาจากค่ายสงคราม 6. นายสไลด์แสดงภาพระหว่างสงคราม

ส่วนที่ 5 “ด้านการแพทย์” มีการจัดแสดง 1. ด้านการแพทย์และโรคร้ายต่าง ๆ 2. การประดิษฐ์สิ่งของนำมาใช้ในการรักษา

ส่วนที่ 6 “ค่ายของสงคราม” มีการจัดแสดง 1. สรุปรายชื่อผู้เสียชีวิต 2. ญี่ปุ่นทำความเคารพผู้เสียชีวิต

สำหรับส่วนการจัดแสดงชั้นบน แบ่งการจัดแสดงออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 “การปฏิบัติการของทางรถไฟ” มีการจัดแสดง 1. ทางรถไฟที่เสร็จแล้ว 2. การโจมตีตอบโต้ของพันธมิตร

ส่วนที่ 2 “การทิ้งระเบิดและการทำลายรถไฟ” มีการจัดแสดง 1. ระเบิดชนิดใหม่ล่าสุดในสงครามโลกครั้งที่ 2 “สมาร์ทบอมบ์” 2. วิดีโอแสดงการทิ้งระเบิด

ส่วนที่ 3 “ภายหลังสงครามยุติ” มีเรื่องราวการจัดแสดงดังต่อไปนี้ 1. การคืนกลับสู่มาตุภูมิของพวกเชลยศึกและกรรมกร 2. ค้นหาหลุมฝังศพ 3. การก่อสร้างสุสานสงคราม 4. จุดสิ้นสุดของเส้นทาง

จากวิทยานิพนธ์เรื่อง เรือไทย : กรณีศึกษาเรือไทยพื้นบ้านในพิพิธภัณฑ์เรือพื้นบ้านวัดยาง ณ รังสี จังหวัดลพบุรีของ อรพรรณ สมใจนึก ได้กล่าวถึงการจัดแสดงนิทรรศการถาวร ดังนี้

1.11 พิพิธภัณฑ์เรือพื้นบ้านวัดยาง ณ รางสี จังหวัดลพบุรี พิพิธภัณฑ์ไม่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดแสดง เน้นการสร้างฉากข้อความคำบรรยายเรือให้แก่ผู้เข้าชม และเน้นวิทยากรนำชม มีพื้นที่การจัดแสดงทั้งหมด 3 อาคารด้วยกัน คือ (อรพรรณ สมใจนึก. 2547 : 90-91)

1. พิพิธภัณฑ์หลังที่ 1 ศาลาการเปรียญไม้ เป็นอาคารจัดแสดงเรือ ประเภทเรือขุด และเรือที่มีขนาดใหญ่ มีแผงฉากจัดแสดงข้อความคำบรรยายให้ผู้เข้าชมได้อ่านรับความรู้ โดยทั้งด้านล่างและด้านบนศาลามีการใช้โครงเหล็กจัดแสดงคอยตั้งเรือในการจัดแสดง

2. พิพิธภัณฑ์หลังที่ 2 เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก อาคารก่อด้วยศิลาแลง ส่วนที่ตั้งเรือใช้หินปูพื้น มีแผงคำบรรยายเรือชนิดต่าง ๆ เป็นอาคารใช้จัดแสดงเรือพื้นบ้านขนาดเล็กแบบต่อซี่

3. อาคารสำหรับขายสินค้าพื้นเมือง และบริการด้านอาคารแก่ผู้เข้ามาเยี่ยมชม และห้องน้ำ และมีการจัดพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับประวัติและความเป็นมาของเรือ แจกกับผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ และบริการจัดทำอาหารและเครื่องดื่ม

2. นิทรรศการหมุนเวียน

จากตาราง ที่ 2 ทำให้เห็นว่า พิพิธภัณฑ์ทั้ง 11 แห่งนั้น มีรูปแบบของการจัดนิทรรศการหมุนเวียนเพียง 3 แห่ง นอกจากนั้นไม่มีการจัดนิทรรศการหมุนเวียน เนื่องจากปัญหาด้านงบประมาณ พื้นที่ที่มีความจำกัด และไม่ได้ร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน โดยพิพิธภัณฑ์ที่มีนิทรรศการหมุนเวียน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 มิวเซียมสยาม เป็นการจัดนิทรรศการชั่วคราว มีวันและเวลาการจัดนิทรรศการที่จำกัดวัน เพื่อต้องการให้พิพิธภัณฑ์ มีสิ่งที่น่าสนใจอยู่ตลอดเวลา ทำให้ผู้คนสามารถย้อนกลับมาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ได้อย่างไม่มีเบื่อ มีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และได้ความรู้ทุกครั้งที่มา โดยการจัดนิทรรศการหมุนเวียน จะได้หัวข้อจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้เยี่ยมชมโดยการจัดทำแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นว่าต้องการจะชมนิทรรศการเกี่ยวกับอะไร โดยเนื้อหาเป็นไปในทางประวัติศาสตร์ไทยที่มีมาในอดีต ตลอดจนวัฒนธรรมไทยร่วมสมัย วัฒนธรรมเอเชียหรือสากล หรือสิ่งที่กำลังเป็นกระแสนิยม เช่น ศัลยกรรมและความงาม หมวก เครื่องประดับศีรษะ ผ้าไหม อาหารหมักดอง เป็นต้น และนำมาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม จัดทำกิจกรรมและนิทรรศการเพื่อความเพลิดเพลินไปพร้อม ๆ กับความรู้ โดยเป็นความรู้เชิงลึกและเฉพาะด้าน จึงต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเป็นที่ปรึกษาการให้ความรู้ในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดเสวนา การจัดนิทรรศการแทรกลงไปนิทรรศการถาวร การขายผลิตภัณฑ์ภายในนิทรรศการ การแสดงมินิคอนเสิร์ต เป็นต้น ซึ่งเป็นการนำเอาความบันเทิงในหลากหลายรูปแบบเข้ามาช่วยจัดนิทรรศการหมุนเวียนให้มีชีวิตชีวา (กานต์วี ชมเชย. 2557 : 45-51)

2.2 พิพิธภัณฑ์บ้านไทย จิม ทอมป์สัน จะมีส่วนของนิทรรศการหมุนเวียน ที่เรียกว่า Art Center จะเปิดให้เข้าชมฟรีโดยมีการหมุนเวียนเปลี่ยนนิทรรศการทุก ๆ 4 เดือน มีการเน้นการจัดแสดงผลงานศิลปะ ที่มีทั้งที่เชิญศิลปินมาจัดแสดง กับมีศิลปินขอมาจัดแสดงผลงาน โดยที่จะมี Art director ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านงาน ศิลปะ เป็นอาจารย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้พิจารณาในการอนุมัติให้นำผลงานต่าง ๆ มาจัดแสดง คล้ายคลึงกับนิทรรศการของมิวเซียมสยาม แต่จะเน้นผลงานศิลปะและการแสดงมากกว่า เช่น นิทรรศการแคนด่องคะนองลำ เป็นนิทรรศการเกี่ยวกับการแสดงหมอลำและวัฒนธรรม บันทึกลงจากแคนอีสาน โดย กฤติยา กาวิวงศ์, โสมสุดา เปี่ยมสัมฤทธิ์และภัณฑารักษ์รับเชิญ อาทิตย์ มูลสาร และสรายุณี สีหาโคตร ศิลปินรับเชิญ ทรงวิทย์ พิมพะกรรณ์, ปิยะ รัชมี ปิยะ พงศ์วิวัฒน์, จอห์น คูลเลอร์ (ดีเจพ่อใหญ่) และดีเจมาฟไฟซ์ สุดแรงม้า ออกแบบนิทรรศการโดย จิโร่ เอนโดะ จัดแสดงเมื่อ วันที่ 18 ตุลาคม 2557 – 31 มีนาคม 2558 (กานต์วี ชมเชย. 2557 : 83-84)

2.2.1 กิจกรรมการแสดงและงานเสวนา พิพิธภัณฑ์บ้านไทย จิม ทอมป์สัน ได้จัดให้มีกิจกรรมการแสดงและงานเสวนาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยด้วย ตัวอย่างเช่น

2.2.2 การแสดงสาธิตการขับเสภาประกอบการบรรยายเรื่อง “ขุนช้างขุนแผนออกตัว ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี” โดย อาจารย์ณพคุณ สดประเสริฐ (อาจารย์คิดศิลปินไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์) และ อาจารย์วาทิตต์ คุริยอังกูร (หัวหน้างานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล) วันที่ 11 มิถุนายน 2554 เวลา 14.00-15.30 น. (กานต์วี ชมเชย. 2557 : 85)

2.3 พิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราช จัดแสดงนิทรรศการหมุนเวียนชั่วคราว ตามวาระและโอกาส โดยมีอาคารน่านครสเป็นอาคารแยกใช้จัดนิทรรศการชั่วคราว ไม่มีรายละเอียดตัวอย่างการจัดกิจกรรม มีเพียงอาคารรองรับในกรณีที่มีการจัดนิทรรศการชั่วคราวเท่านั้น

3. นิทรรศการเคลื่อนที่ หรือ Muse Mobile

จากตารางที่ 2 ทำให้เห็นว่า พิพิธภัณฑ์ทั้ง 11 แห่งนั้น มีรูปแบบของการจัดนิทรรศการเคลื่อนที่เพียง 1 แห่ง เป็นพิพิธภัณฑ์ของเอกชน ส่วนพิพิธภัณฑ์อื่น ๆ ไม่มีการจัดนิทรรศการเคลื่อนที่ เนื่องจากปัญหาด้านงบประมาณ การไม่ได้รับร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน โดยพิพิธภัณฑ์ที่มีนิทรรศการเคลื่อนที่ มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 มิวเซียมสยาม เป็นการนำนิทรรศการถาวร และประวัติศาสตร์มาย่อส่วนลงในตู้คอนเทนเนอร์ เพื่อใช้ในการเคลื่อนที่ไปยังจังหวัดต่าง ๆ โดยการขับรถไปจอดยังพื้นที่ ที่ได้จัดสรรไว้เพื่อมอบความรู้ ความสนุก และกิจกรรมย่อส่วนที่มิวเซียมสยาม ไปยังจังหวัดต่าง ๆ โดยที่ผู้เข้าชมไม่ต้องเดินทางเข้ามายังกรุงเทพฯ แล้วยังสอดแทรกประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นของ

จังหวัดที่เดินทางไป เป็นนิทรรศการพิเศษอีกด้วย เพื่อให้ผู้ชมได้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมพื้นที่ของตน โดยผู้ชมไม่เสียค่าเข้าชม และอยู่ในนิทรรศการได้ตลอดทั้งวัน ไม่มีการนับชั่วโมง นิทรรศการเคลื่อนที่ที่เคยจัดแสดงไปแล้ว เช่น มิวเซียมติดล้อ จังหวัดสตูล จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นต้น (กานต์วี วมเชย. 2557 : 51-52)

4. นิทรรศการกลางแจ้ง

จากตาราง ที่ 2 ทำให้เห็นว่า พิพิธภัณฑ์ทั้ง 11 แห่งนั้น มีรูปแบบของการจัดนิทรรศการกลางแจ้งเพียง 2 แห่ง นอกจากนั้นไม่มีการจัดนิทรรศการกลางแจ้ง เนื่องจากปัญหาด้านพื้นที่ของพิพิธภัณฑ์ที่มีจำกัด การสนับสนุนงบประมาณ และไม่ได้ร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน โดยพิพิธภัณฑ์ที่มีนิทรรศการกลางแจ้ง มีรายละเอียด ดังนี้

4.1 พิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราช เป็นนิทรรศการที่จัดแสดงอยู่หน้าทางเข้าตัวอาคารวิโรไทย โดยจัดแสดงในเรื่องของ นาฬิกาแดด แบบจำลองศิลาจารึกนครศรีธรรมราช โดยมีอยู่ทั้งหมด 7 หลัก คือ ศิลาจารึกวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร โดยมีทั้งหมด 3 หลัก คือ ศิลาจารึกหลักที่ 29 วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ศิลาจารึกวิหารโพธิ์ลังกา ศิลาจารึกหลักที่ 28 วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ศิลาจารึกวัดเสนาเมือง ศิลาจารึกวัดมเหยงณ์ ศิลาจารึกหลักที่ 24 วัดเวียง และศิลาจารึกหุบเขาช่องคอย ก่อนเข้าชมพิพิธภัณฑ์

4.2 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งความทรงจำ เป็นนิทรรศการกลางแจ้ง อยู่ในส่วนที่ 2 ที่แหล่งทางประวัติศาสตร์ ที่เป็นเส้นทางสร้างรถไฟสายมรณะจริง ๆ โดยได้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ของเส้นทางทำให้ผู้เข้าชมสามารถเดินตามทางเดินได้อย่างสะดวก มีการทำเครื่องหมายและป้ายบอกข้อมูลไว้อย่างชัดเจน ซึ่งมีด้วยกัน 18 จุด ซึ่งแต่ละจุด จะมีสิ่งของเครื่องใช้ในสมัยนั้นเพื่อให้ทราบถึงความลำบาก วิถีชีวิต การทำงาน ตลอดจนความโหดร้าย ไปยังบริเวณที่มีประสบการณ์อันเลวร้าย มีการทำป้ายข้อความให้อ่าน มีข้อความเสียงจากเชลยศึกที่เคยสร้างทางรถไฟช่วยนำชมตลอดเส้นทาง

5. นิทรรศการพิเศษ (อื่น ๆ)

จากตารางที่ 2 ทำให้เห็นว่า พิพิธภัณฑ์ทั้ง 11 แห่งนั้น มีรูปแบบของการจัดนิทรรศการพิเศษเพียง 1 แห่ง เป็นของเอกชน นอกจากนั้นไม่มีการจัดนิทรรศการพิเศษ เนื่องจากไม่ได้ร่วมมือจากทางภาครัฐและเอกชนในการร่วมกันจัดนิทรรศการ โดยนิทรรศการพิเศษเพียง 1 แห่ง มีรายละเอียด ดังนี้

5.1 มิวเซียมสยาม เป็นการ่านิทรรศการพิเศษร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่อยากเข้ามาร่วมจัดแสดงในมิวเซียมสยาม เนื่องจากบางหน่วยงานไม่มีพื้นที่จัดแสดง หรือ มีข้อมูลแต่ไม่มีความสามารถในการถ่ายทอดและจัดแสดง จึงทำให้มีหน่วยงานอื่นๆเข้ามาร่วมงานกับมิวเซียม

สยามพลัดเปลี่ยนหมุนเวียนอยู่บ่อยครั้ง เช่น UN สสส. พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านจันทวี เป็นต้น โดยนิทรรศการพิเศษที่เคยจัดไปแล้ว เช่น นิทรรศการพิเศษ “ดอกไม้มักกลางไฟใต้” จัดโดยความร่วมมือจาก องค์การอ็อกแฟม ประเทศไทย ร่วมกับมูลนิธิยูนิลีเวอร์, จัดเนื่องในวันฉลองหนึ่งศตวรรษวันสตรีสากล หรือ นิทรรศการพิเศษ “มาเล่นกันเถอะ” เป็นนิทรรศการที่มิวเซียมสยาม จัดร่วมกับพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านจันทวี จากจังหวัดพิษณุโลก นำเสนอเกี่ยวกับภูมิปัญญาการเล่นของไทย ตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน เป็นต้น (กานต์วี ชมเชย, 2557 : 53-54)

และจากตารางที่ 3 จะเห็นแนวทางการบริหารจัดการศึกษา พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ในประเทศไทยทั้ง 11 แห่ง ใน 6 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม

จากตารางที่ 3 ทำให้เห็นว่า พิพิธภัณฑ์ทั้ง 11 แห่งนั้น มีรูปแบบของแนวทางการบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมอยู่ 5 พิพิธภัณฑ์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 มิวเซียมสยาม มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยมีความร่วมมือกับหน่วยงานทุกภาคส่วนในการร่วมกันจัดกิจกรรม แร่ข้อมูล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตลอดจนมีการอบรมให้ความรู้แก่หน่วยงานอื่นอยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จากการจัดนิทรรศการพิเศษ การจัดนิทรรศการหมุนเวียน และการจัดนิทรรศการเคลื่อนที่ โดยมักจะต้องประสานความร่วมมือ และร่วมกันบริหารกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้ออกมาเป็นพิพิธภัณฑ์แห่งการเรียนรู้ที่สนุกสนาน เพลิดเพลินตามหลักการบริหารของพิพิธภัณฑ์ที่ว่า การบริหารพิพิธภัณฑ์แบบ Play + Learn = เพลิน

1.2 พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง ในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง ได้มีหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน เช่น กรมศิลปากร มหาวิทยาลัยศิลปากร องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง วัด ชุมชน เป็นต้น ซึ่งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง เป็นพิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์วิทยา โดยทรงเป็นคำริของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้กรมศิลปากรจัดทำพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านที่ราชบุรี หรือในแถบนั้น โดยรวม Folk art และอาจจะเน้นเรื่องผ้าของชนเผ่าต่าง ๆ (สาทิสมลักษณ์ ชาติเสริมศักดิ์, 2558 : 48) จึงทำให้มหาวิทยาลัยศิลปากรจัดทำโครงการพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง

โดยอธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์ด้านพิพิธภัณฑ์จากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ผู้เชี่ยวชาญการจัดพิพิธภัณฑ์จากกรมศิลปากร และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เข้าปรึกษากับเจ้าอาวาสวัดม่วงและผู้นำชุมชนบ้านม่วงในเรื่องลักษณะของพิพิธภัณฑ์ เนื้อหาและสิ่งของที่จัดแสดง การสร้างแหล่งค้นคว้าตลอดจนงบประมาณในการก่อสร้างตัวอาคาร โครงการนี้จึงนับได้ว่าเป็นโครงการร่วมกันระหว่างชาวบ้านม่วง

กับมหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งใช้เป็นกลไกการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์

1.3 พิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราช พิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราชเน้นไปที่การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเทศบาลเมืองนครศรีธรรมราชได้ขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนประชาชนที่มีความรู้ เข้าร่วมประชุมและเสนอแนะแนวทางการวางแผนการสร้างพิพิธภัณฑ์ ด้วยเนื้อหาและการจัดแสดง มีการเปิดรับฟังความคิดเห็นและปัญหาในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ โดยได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน เช่น นักปราชญ์ในท้องถิ่น สถาบันการศึกษาภายในพื้นที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ นักวิชาการอิสระด้านประวัติศาสตร์และนักโบราณคดี พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช พิพิธภัณฑ์วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร พิพิธภัณฑ์หนังตะลุง และได้ข้อสรุปขึ้นมาเป็นแผนการจัดการบริหารพิพิธภัณฑ์ เพื่อดำเนินการตามแผนการที่ได้วางไว้ต่อไป (พงศเทพ แก้วเสถียร. 2555 : 85-92)

1.4 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งความทรงจำ ช่องเขาขาด มีการบริหารจัดการโดยสำนักงานสุสานสงครามแห่งออสเตรเลีย (The Office of Australian War Graves) โดยได้รับความร่วมมือจากประเทศไทย ผ่านกองการเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานทหารพัฒนา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ช่วยในการปรับปรุง พัฒนา และสร้างพิพิธภัณฑ์สถานแห่งความทรงจำช่องเขาขาด ผ่านสถานประวัติศาสตร์ที่เคยเกิดขึ้นจริงจากการสร้างทางรถไฟสายมรณะจากประเทศไทยไปยังพม่า โดยเชลยศึกฝั่งสัมพันธมิตรที่กองทัพญี่ปุ่นจับตัวมาได้ ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยผู้ผลักดันให้เกิดพิพิธภัณฑ์แห่งนี้คือ เจ จี ทอม มอร์ริส (J G Tom Morris) อดีตเชลยศึกที่ถูกเกณฑ์มาทำงานสร้างทางรถไฟที่กาญจนบุรี หลังการสิ้นสุดสงครามไป 40 ปี เจ จี ทอม มอร์ริสได้กลับมาสำรวจเส้นทางรถไฟและค้นพบช่องเขาขาดในพื้นที่รกทึบที่มีต้นไม้ปกคลุม แล้วเขาก็ติดต่อ กับรัฐบาลออสเตรเลีย เพื่อสร้างพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ ซึ่งใช้หลายหน่วยงานเป็นกลไกการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์

1.5 พิพิธภัณฑ์เรือนปั้นหยา วัดยาง ณ รังสี จังหวัดลพบุรี มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยมีวัด นำโดยพระอธิการสุนทร อติสุนทโร เจ้าอาวาสวัด เป็นแกนนำหลักในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ มีการจัดตั้งคณะกรรมการดูแลพิพิธภัณฑ์เพื่อใช้ในการจัดการงานด้านต่าง ๆ โดยมีหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ตลอดจนชาวบ้านให้การสนับสนุนและร่วมกันบริหาร เช่น หน่วยศิลปากรที่ 1 คณะอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีให้ความอนุเคราะห์ซ่อมแซมเรือต่างๆที่ชำรุด คณะอาสาสมัครพิพิธภัณฑ์ ทอดผ้าป่าเพื่อใช้ในการจัดซื้อเรือชนิดต่าง ๆ ที่ยังไม่มีเข้ามาใช้ในการจัดแสดงและการประสานชาวบ้านเพื่อติดต่อขอเรือมาใช้ในการจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์ ชาวบ้านในพื้นที่ที่

บริจาคเรือให้แก่พิพิธภัณฑสถานกรมทหารราบจังหวัดลพบุรี ช่วยเหลือทางด้านการขนส่งเรือเข้ามาภายในวัด

นอกจากนั้น ยังได้รับการบริการด้านการนำชมจากชาวบ้านในพื้นที่ ที่มีความรู้เกี่ยวกับเรือเพื่อประจำพิพิธภัณฑสถานเรือน้อยคนละ 1 วัน เวียนกันไปตามความสะดวกและความว่างของวิทยากร หากวันไหนมีผู้เข้าชมเยอะจะได้รับความอนุเคราะห์คณะครูจากโรงเรียนวัดยาง ณ รังสีเป็นวิทยากรเพิ่มเติม และมีการจัดทำโครงการมัคคุเทศก์น้อยในการช่วยนำชมเพิ่มเติมในอนาคต

พิพิธภัณฑสถานยังได้รับการสนับสนุนป้ายคำอธิบายต่าง ๆ จากนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีอีกด้วย (อรรพรรณ สมใจนึก, 2547 : 92-95)

2. การบริหารโดยเอกชน (ส่วนตัว)

จากตารางที่ 3 ทำให้เห็นว่า พิพิธภัณฑสถานทั้ง 11 แห่งนั้น มีรูปแบบของแนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยเอกชนอยู่ 5 พิพิธภัณฑสถาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 พิพิธภัณฑสถานบุคคลสำคัญ ครุมนตรี ตราโมท บริหารพิพิธภัณฑสถานโดยนายญาติตราโมท บุตรชายคนเล็ก และนางกษภรณ์ ตราโมท ภรรยาเป็นหลัก ทั้งด้านการจัดแสดงและเนื้อหาต่าง ๆ เนื่องจากพื้นที่ของพิพิธภัณฑสถานอยู่ในพื้นที่เดียวกันกับบ้านของทายาท และเป็นพื้นที่ส่วนตัว จึงจำเป็นต้องนัดหมายกับทายาท เพื่อบริหารจัดการเวลาก่อนเข้าชมทุกครั้ง โดยผู้เข้าชมสามารถเข้าชมได้ในวันเสาร์-อาทิตย์เท่านั้น ไม่มีการเก็บค่าเข้าชมและนอกจากนั้น ทายาทจะเป็นคนนำชมพิพิธภัณฑสถานด้วยตนเองทุกครั้ง ทำให้องค์ความรู้เกือบทั้งหมดอยู่ที่ตัวทายาท จึงทำให้พื้นที่ของพิพิธภัณฑสถานมีความเป็นส่วนตัวสูงมาก

2.2 พิพิธภัณฑสถานวัดดงสัก จังหวัดกาญจนบุรี พิพิธภัณฑสถานวัดดงสัก บริหารพิพิธภัณฑสถานโดยพระครูจริยาภิรัต รองเจ้าคณะอำเภอท่ามะกา เจ้าอาวาสวัดดงสัก เป็นหลัก เนื่องจากตัวพิพิธภัณฑสถานอยู่ในพื้นที่ของวัด โดยไม่มีการสนับสนุนด้านต่างๆจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาครัฐในการพัฒนาตัวพิพิธภัณฑสถาน ซึ่งขาดองค์ความรู้ทางด้านการจัดการพิพิธภัณฑสถาน การนำเสนอและทิศทางของพิพิธภัณฑสถาน จึงทำให้ตัวพิพิธภัณฑสถานยังไม่ได้พัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ (ชารีนา จุลธีระ, 2555 : 80-81)

2.3 พิพิธภัณฑสถานสงครามอักษะและเชลยศึก บริหารพิพิธภัณฑสถานโดย พระราชวิสุทธิเมธี เจ้าอาวาสวัดไชยชุมพลชนะสงครามคนปัจจุบัน เนื่องจากพิพิธภัณฑสถานอยู่ในพื้นที่ของวัดไชยชุมพลชนะสงคราม หรือ วัดใต้ จังหวัดกาญจนบุรี โดยเป็นวัดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสงครามมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา และยังเป็นพื้นที่ตั้งของค่ายของเชลยศึกที่ญี่ปุ่นจับมาได้จากฝ่ายสัมพันธมิตรในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเกณฑ์เชลยมาสร้างทางรถไฟสายจากไทย-พม่า หรือรถไฟสายมรณะ

โดยได้รับความช่วยเหลือทางด้านวัตถุการจัดแสดง ทั้งข้าวของเครื่องใช้ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 รูปภาพที่ผ่านประสบการณ์ในประวัติศาสตร์ จากเชลยศึกที่เคยใช้ชีวิตอยู่ในค่ายเชลยที่วัด และชาวบ้านที่มีของเก่าทั้งจากการค้าขายและการขโมยจากทหารญี่ปุ่น เพื่อใช้ในการจัดนิทรรศการภายในพิพิธภัณฑ์ทำให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.4 หอศิลป์และพิพิธภัณฑ์สงครามโลกครั้งที่ 2 ตั้งอยู่ห่างจากสะพานแม่น้ำแควประมาณ 150 เมตร จัดตั้งขึ้นโดยเอกชน เปิดให้เข้าชมมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 บริหารและดูแลโดย คุณอรัญ จันทศิริ ปัจจุบันอายุ 90 ปี ประกอบอาชีพค้าขายอัญมณี ซึ่งอาคารพิพิธภัณฑ์แห่งนี้อยู่ในพื้นที่บ้านของคุณอรัญ จันทศิริ โดยวัตถุและการจัดแสดงทั้งหมด มาจากความชอบจากการเก็บสะสมวัตถุโบราณต่าง ๆ ของคุณอรัญ โดยเป็นการนำของสะสมส่วนตัวทั้งหมดมาจัดแสดงตามอาคารต่าง ๆ ตามยุคสมัย และเนื้อเรื่องหลัก โดยไม่มีการแบ่งหมวดหมู่สิ่งของให้ชัดเจน นอกจากนั้นยังไม่มีการบำรุงรักษาวัตถุที่ชำรุดตามกาลเวลา ทั้งป้ายและข้อความต่าง ๆ ที่ลบเลือนชำรุดเสียหาย ผุพังและคราบต่าง ๆ ที่เกาะวัตถุที่ใช้จัดแสดง ลักษณะการจัดวางวัตถุส่วนใหญ่เป็นแบบตั้งวางเรียงกัน แต่การแบ่งหมวดหมู่ของวัตถุยังไม่ชัดเจน บางจุด วัตถุถูกเรียงซ้อนแถวกันจำนวนมาก ทำให้ไม่มีความโดดเด่น (ชนวรรณ พยัคฆ์ทัศน์. 2560 : 101-103)

2.5 พิพิธภัณฑ์ทางรถไฟไทย-พม่า มีการบริหารจัดการโดยก่อตั้งขึ้นโดยชาวออสเตรเลีย ชื่อว่า ร็อด บีทตี้ (Rod Beattie) โดยสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับการสร้างทางรถไฟ และศูนย์ข้อมูลสำหรับผู้ที่ต้องการสืบค้นเรื่องราวของเชลยศึก โดยเฉพาะครอบครัวของเชลยศึกที่ต้องการสืบหาข้อมูลของบุคคลในครอบครัว และพิพิธภัณฑ์ยังมีกิจกรรม คือ จัดโปรแกรมท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ 2 โดยให้ครอบครัวเชลยศึก สามารถซื้อทัวร์เพื่อส่งเสริมทางด้านข้อมูลให้กับผู้ที่สนใจ (รินนา ทากุดเรือ. 2557 : 131-134)

3. การบริหารพิพิธภัณฑ์แบบมีชีวิต/พิพิธภัณฑ์แห่งการเรียนรู้

จากตารางที่ 3 ทำให้เห็นว่า พิพิธภัณฑ์ทั้ง 11 แห่งนั้น มีรูปแบบของแนวทางการบริหารจัดการศึกษาการบริหารพิพิธภัณฑ์แบบมีชีวิต/พิพิธภัณฑ์แห่งการเรียนรู้ อยู่ 7 พิพิธภัณฑ์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 มิวเซียมสยาม โดยเน้นให้ผู้ชมเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่มีไกด์ หรือ มัคคุเทศก์ ต้องเดินนำชม มุ่งเน้นให้ผู้เข้าชมสามารถจับต้อง สัมผัสวัตถุ ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุจัดแสดงต่างๆ ได้ โดยมีการนำเทคโนโลยีมัลติมีเดียในการนำเสนอเนื้อหา ผู้เข้าชมสามารถเล่น สัมผัส ฟัง ดู และอนุญาตให้ถ่ายรูปในนิทรรศการได้อย่างอิสระ ตัวอย่างเช่น ผู้ชมสามารถเล่นขายของ ขายส้มตำ กล้วย และผลไม้หาบแร่ได้ สามารถหยิบจับวัตถุถ่ายรูปเล่นได้ มีเกมส์จำลองสงคราม โดยใช้ปืนใหญ่ยิงการ์ตูนเคลื่อนไหวในหน้าจอ ซึ่งจำลองเป็นสงครามในอดีต

และยังสามารถอยู่ในนิทรรศการได้ทั้งวัน ไม่มีการจำกัดชั่วโมงอีกด้วย เป็นการบริหารงานหลัก โดยมีจุดมุ่งหมายในการปฏิรูปพิพิธภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด นำเสนอด้วยรูปแบบที่สร้างสรรค์และสนุกสนาน โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญ โดยพิพิธภัณฑ์สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ชมเพื่อสื่อความหมายในการเล่าเรื่องและเชื่อมต่อกับสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์ (สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ. 2557 : แผ่นพับ อ้างจาก กานต์วี ชมเชย. 2557 : 28)

นอกจากนั้นพิพิธภัณฑ์ไม่ได้ให้คำตอบเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมโดยตรงว่า สิ่งไหนผิด สิ่งไหนถูก แต่จะเน้นที่การบอกเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์จากหลายมุมมอง หลากหลายเชื้อชาติ และหลากหลายข้อมูล เพื่อปูเรื่องราวให้เกิดการตั้งคำถามกับผู้ชมให้เรียนรู้และเกิดความเข้าใจในตนเอง

3.2 พิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราช เน้นการให้บริการในรูปแบบพิพิธภัณฑ์มีชีวิต โดยการให้ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์เสมือนว่าเข้าไปอยู่ในสถานการณ์จริง ๆ ในเนื้อหาต่าง ๆ ที่ทางพิพิธภัณฑ์นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่าง ๆ เข้ามาใช้ เช่น สื่อ 3 มิติ วิดีทัศน์ แสง สี เสียง นำมาใช้จัดแสดงเนื้อหาภายในพิพิธภัณฑ์ ทั้งเหตุการณ์การเดินทางเรือค้าขายของชาวต่างชาติ เหตุการณ์แหลมตะลุมพุก เป็นต้น เพื่อให้ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลินและได้รับความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ การเมืองการปกครอง และประเพณีวัฒนธรรมของเมืองนครศรีธรรมราชได้ง่ายขึ้น โดยที่ไม่ต้องมีไกด์คอยนำชม เพียงแค่แนะนำการใช้งานสื่อต่าง ๆ ภายในพิพิธภัณฑ์เท่านั้น

3.3 พิพิธภัณฑ์สงครามอักษะและเชลยศึก พิพิธภัณฑ์สงครามอักษะและเชลยศึก เน้นการให้บริการในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์มีชีวิต โดยการจำลองพิพิธภัณฑ์ให้มีสภาพบรรยากาศคล้ายกับค่ายพักทหารเชลยศึกที่เคยตั้งอยู่ในบริเวณของวัดจริง ๆ ในช่วงสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อให้ผู้เข้าชมได้มีส่วนร่วมไปกับเหตุการณ์ที่พิพิธภัณฑ์ได้จัดนิทรรศการไว้ เสมือนได้อยู่ในเหตุการณ์จริง และมีการนำเทคโนโลยีวิทัศน์เข้ามาใช้ในการให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตและความ เป็นอยู่ของเชลยศึกสงคราม โดยมีห้องชมวิทัศน์ ภายในตัวพิพิธภัณฑ์โดยเฉพาะ

3.4 หอศิลป์และพิพิธภัณฑ์สงครามโลกครั้งที่ 2 พิพิธภัณฑ์มีการจัดแสดงแบบรูปปั้นลอยตัว จำลองภาพเชลยศึกขณะทำงานก่อสร้างทางรถไฟ อยู่ในลักษณะที่กำลังแบกไม้หมอนรถไฟ มีรูปปั้น จำลองสภาพโรงพยาบาลในค่ายเชลยศึก และเชลยศึกที่ถูกกักขังอยู่บนรถไฟ นอกจากนี้ยังมีส่วนของ การจำลองที่พักของทหารญี่ปุ่น ตู้เก็บเงินของทหารญี่ปุ่นและข้าวของเครื่องใช้ของทหารญี่ปุ่น เพื่อให้ผู้เข้าชมมีความรู้สึกร่วมไปกับเนื้อหาของพิพิธภัณฑ์ แต่มีเพียงการจำลองแค่บางส่วนของการจัดแสดงเท่านั้น โดยที่ไม่มีเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการจัดแสดง (รินนา ทากุดเรือ. 2557 : 111-115)

3.5 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งความทรงจำ ได้สร้างให้พิพิธภัณฑ์แบบมีชีวิต โดยการสร้างสถานประวัติศาสตร์ใกล้เคียงกับที่ๆเคยเกิดเหตุการณ์ขึ้นจริงจากการสร้างทางรถไฟสายมรณะจากประเทศไทยไปยังพม่า โดยเชลยศึกฝั่งสัมพันธมิตรที่กองทัพญี่ปุ่นจับตัวมาได้ ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยมีพัฒนาเส้นทางขึ้นมาใหม่ให้สะดวกยิ่งขึ้น มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ช่วยในนิทรรศการถาวรและกลางแจ้ง เช่น มีการทำเครื่องหมายและป้ายบอกข้อมูลไว้อย่างชัดเจน โดยนิทรรศการกลางแจ้งมีอยู่ด้วยกัน 18 จุด ซึ่งแต่ละจุด จะมีสิ่งของเครื่องใช้ในสมัยนั้นเพื่อให้ทราบถึงความลำบาก วิถีชีวิต การทำงาน ตลอดจนความโหดร้าย ไปยังบริเวณที่มีประสบการณ์อันเลวร้าย มีการทำป้ายข้อความให้อ่าน และมีข้อความเสียงจากเชลยศึกที่เคยสร้างทางรถไฟให้กดฟังเพื่อช่วยซึมซับความรู้สึก และช่วยนำชมตลอดเส้นทาง

3.6 พิพิธภัณฑ์ทางรถไฟไทย-พม่า เป็นพิพิธภัณฑ์ 2 ชั้น มีการจัดนิทรรศการเป็นนิทรรศการถาวร ที่ชั้นล่างสามารถแบ่ง ออกเป็น 6 ส่วน และที่จัดอยู่บนชั้น 2 อีก 3 ส่วน โดยทุกส่วนมีการแสดงให้เหมือนอยู่ในเหตุการณ์จริง มี แสง สี เสียงประกอบ และมีการนำภาพจำลองตามมิติ พร้อมปุ่มไฟ ตลอดจนวิดีโอ และสไลด์สมัยใหม่เข้ามาใช้ในการการจัดแสดงพิพิธภัณฑ์

3.7 พิพิธภัณฑ์เรือนปั้นหยา วัดยาง ณ รังสี จังหวัดลพบุรี มีแบบจำลองของเรือนไทยในรูปแบบต่างๆตามขนาดจริง รวมทั้งมีเรือนเก่าที่เคยใช้งานจริง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในประวัติและรูปแบบการใช้งานประเภทของเรือนต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น

4. การบริหารโดยใช้หลักการตลาด และประชาสัมพันธ์

จากตารางที่ 3 ทำให้เห็นว่า พิพิธภัณฑ์ทั้ง 11 แห่งนั้น มีรูปแบบของแนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้หลักการตลาด และประชาสัมพันธ์อยู่ 2 พิพิธภัณฑ์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 มิวเซียมสยาม มีการนำแบรนด์มาใช้เป็นสัญลักษณ์ในมิวเซียมด้วย นั่นคือสัญลักษณ์ คนกบแดง โดยทำให้คนจดจำและจำแบรนด์ได้ เมื่อผู้เข้าชมมาแล้วสนุก ถูกใจ เวลาไปจัดนิทรรศการอื่น ๆ เมื่อผู้ชมเห็นแบรนด์คนกบแดง ก็ทำให้เข้าใจว่าเป็นมิวเซียมสยามทันที

มิวเซียมสยามมีมุมมองต่อผู้เข้าชมว่าเปรียบเสมือนผู้มาซื้อของเสมอ โดยมีการสำรวจความต้องการของผู้เยี่ยมชมก่อนการจัดนิทรรศการว่าต้องการอะไร อยากให้เป็นแบบไหน ทำให้ตอบโจทย์การเข้าชมได้มากกว่าพิพิธภัณฑ์แบบเก่า ๆ ที่ไม่ได้คำนึงถึงผู้เข้าชม และมีกิจกรรมส่งเสริมการขายในรูปแบบต่าง ๆ สอดแทรกอยู่ในนิทรรศการอยู่เสมอ (กานต์วี ชมเชย, 2557 : 66)

นอกจากนั้น การประชาสัมพันธ์ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คนรู้จักมิวเซียมสยามมากยิ่งขึ้น โดยการสร้างกระแสผ่านสื่อต่างๆเช่น โทรทัศน์ เว็บไซต์ โซเชียลเน็ตเวิร์คต่าง ๆ เช่น เฟสบุ๊ก ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มคนมากที่สุด โดยกลุ่มเป้าหมายหลักคือ โซเชียลเน็ตเวิร์คต่าง ๆ เพราะประหยัดงบประมาณ และเข้าถึงกลุ่มคนได้มากที่สุด (กานต์วี ชมเชย, 2557 : 32)

4.2 พิพิธภัณฑ์บ้านไทยจิมนทอมป์สัน พิพิธภัณฑ์ได้รับผลพลอยได้ด้านการประชาสัมพันธ์จากร้านผ้าไหมของ จิมนทอมป์สัน บางครั้งผู้เข้าชมมักจะรู้จักผ้าไหม จิมนทอมป์สัน ก่อน แล้วเกิดความสนใจว่า คุณจิมนทอมป์สันเป็นใคร จึงเข้ามาชมพิพิธภัณฑ์ นอกจากนี้ สื่อต่าง ๆ ก็เข้ามาเอง โดยที่ ทางพิพิธภัณฑ์ ไม่ต้องซื้อสื่อเพื่อมาใช้ในการประชาสัมพันธ์เลย กลยุทธ์ทางการตลาดอื่น ๆ ก็คือการจัดนิทรรศการหมุนเวียน และการแสดง เป็นส่วนหนึ่งที่ดึงดูดให้ผู้คนหมุนเวียนเข้ามาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์และมักจะย้อนกลับมาอีกเสมอ

5. การบริหารพิพิธภัณฑ์โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้

จากตารางที่ 3 ทำให้เห็นว่า พิพิธภัณฑ์ทั้ง 11 แห่งนั้น มีรูปแบบของแนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ มีอยู่ 5 พิพิธภัณฑ์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 มิวเซียมสยาม นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ด้วย นั่นคือ พิพิธภัณฑ์เสมือน หรือ Visual Exhibition 360 องศา เปิดให้ผู้เข้าชมมิวเซียมสยามผ่านทางเว็บไซต์ได้ 360 องศา ทำให้คนทุกมุมโลก สามารถเข้าชมนิทรรศการถาวรได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และนอกจากนั้นยังทำให้ผู้ชมเมื่อเข้ามาชมพิพิธภัณฑ์เสมือนแล้ว ยังอยากเห็นของจริงและอยากมาสัมผัสบรรยากาศกับมิวเซียมสยามเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมอีกด้วย (กานต์วี ชมเชย. 2557 : 59)

5.2 พิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราช พิพิธภัณฑ์นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่าง ๆ เข้ามาใช้ เช่น สื่อ 3 มิติ วิดีทัศน์ แสง สี เสียง นำมาใช้จัดแสดงเนื้อหาภายในพิพิธภัณฑ์ ทั้งเหตุการณ์ การเดินเรือค้าขายของชาวต่างชาติ เหตุการณ์แหลมตะลุมพุก เป็นต้น เพื่อให้ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลินและได้รับความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ การเมืองการปกครอง และประเพณีวัฒนธรรมของเมืองนครศรีธรรมราชได้ง่ายขึ้น โดยที่ไม่ต้องมีไกด์คอยนำชม เพียงแค่แนะนำการใช้งานสื่อต่าง ๆ ภายในพิพิธภัณฑ์เท่านั้น (พงศ์เทพ แก้วเสถียร. 2555 : 99-100)

5.3 พิพิธภัณฑ์สงครามอักษะและเชลยศึก นำเทคโนโลยีวีดิทัศน์เข้ามาใช้ในการให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของเชลยศึกสงคราม โดยมีห้องชมวีดิทัศน์ ภายในตัวพิพิธภัณฑ์โดยเฉพาะ

5.4 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งความทรงจำ มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ช่วยในนิทรรศการถาวรและกลางแจ้ง เช่น มีการทำเครื่องหมายและป้ายบอกข้อมูลไว้อย่างชัดเจน โดยนิทรรศการกลางแจ้งมีอยู่ด้วยกัน 18 จุด ซึ่งแต่ละจุด จะมีสิ่งของเครื่องใช้ในสมัยนั้นเพื่อให้ทราบถึงความลำบาก วิถีชีวิต การทำงาน ตลอดจนความโหดร้าย ไปยังบริเวณที่มีประสบการณ์อันเลวร้าย มีการทำป้ายข้อความให้อ่าน และมีข้อความเสียงจากเชลยศึกที่เคยสร้างทางรถไฟให้กดฟัง เพื่อช่วยซึมซับความรู้สึก และช่วยนำชมตลอดเส้นทาง

5.5 พิพิธภัณฑ์ทางรถไฟ ไทย-พม่า พิพิธภัณฑ์ทางรถไฟ ไทย-พม่า เป็นพิพิธภัณฑ์ 2 ชั้น มีการจัดนิทรรศการเป็นนิทรรศการถาวร ที่ชั้นล่างสามารถแบ่ง ออกเป็น 6 ส่วน และที่จัดอยู่บนชั้น 2 อีก 3 ส่วน โดยทุกส่วน มีการแสดงให้เห็นเหมือนอยู่ในเหตุการณ์จริง มี แสง สี เสียงประกอบ และมีการนำภาพจำลองสามมิติ พร้อมปุ่มไฟ และสไลด์สมัยใหม่เข้ามาใช้ในการการจัดแสดง พิพิธภัณฑ์

6. การบริหารพิพิธภัณฑ์โดยการให้บริการ

จากตารางที่ 3 ทำให้เห็นว่า พิพิธภัณฑ์ทั้ง 11 แห่งนั้น มีรูปแบบของแนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยการบริหารพิพิธภัณฑ์โดยการให้บริการ มีอยู่ 5 พิพิธภัณฑ์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

6.1 มิวเซียมสยาม จัดทำแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นว่าต้องการจะชม นิทรรศการเกี่ยวกับอะไร โดยเนื้อหาเป็นไปในทางประวัติศาสตร์ไทยที่มีมาในอดีต ตลอดจน วัฒนธรรมไทยร่วมสมัย วัฒนธรรมเอเชีย หรือสากล หรือสิ่งที่กำลังเป็นกระแสนิยม เช่น ศัลยกรรม และความงาม หมวก เครื่องประดับศีรษะ ผ้าไหม อาหารหมักดอง เป็นต้น และนำมาศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติม จัดทำกิจกรรมและนิทรรศการเพื่อความเพลิดเพลินไปพร้อมกับความรู้ โดยเป็นความรู้ เชิงลึกและเฉพาะด้าน จึงต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเป็นที่ปรึกษาการให้ความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดเสวนา การจัดนิทรรศการแทรกลงไป ในนิทรรศการถาวร การขายผลิตภัณฑ์ภายใน นิทรรศการ การแสดงมินิคอนเสิร์ต เป็นต้น และเน้นการปรับเปลี่ยน ปรับปรุงไปทางด้านสร้าง คุณภาพ และพัฒนาองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ค่านิยม โดยเน้นไปที่แนวทางการจัดการศึกษาในรูปแบบของ Discovery Museum (MDM) หรือ พิพิธภัณฑ์แห่งการเรียนรู้ ที่เน้นความ สนุกสนานให้แก่ผู้เข้าชม (กานต์วี ชมเชย. 2557 : 32-33)

6.2 พิพิธภัณฑ์บ้านไทยจิม ทอมป์สัน มีการให้บริการมัคคุเทศก์นำชมตัวพิพิธภัณฑ์ ด้วยกันถึง 4 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศส และภาษาญี่ปุ่น มีการให้บุคลากรทำงาน เป็นทีม เนื่องจากในการทำงาน บุคลากรต้องประสานงานกัน เช่น ในส่วนของมัคคุเทศก์ต้องมีการนัดหมายกันถึงจุดเริ่มนำชมและการเคลื่อนกลุ่มนำชมไปยังจุดต่าง ๆ เพื่อไม่ให้กลุ่มเคลื่อนที่มา เจอกัน ซึ่งจะทำให้เกิดความสับสนวุ่นวายและเสียงบรรยายจะดังแข่งกัน เป็นต้น

6.3 พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง มีการนำเที่ยวชมจากชาวบ้านในชุมชนที่ว่างจากการ ทำงาน และผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ โดยเป็นไกด์ท้องถิ่น ไม่มีการเก็บค่าเข้าชมหากมาเป็นหมู่คณะ

6.4 พิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราช มีเจ้าหน้าที่คอยแนะนำการใช้งานสื่อ เทคโนโลยีต่าง ๆ ภายในพิพิธภัณฑ์ แต่ไม่มีไกด์นำชม เนื่องจากเป็นพิพิธภัณฑ์ที่เน้นไปที่การให้ ผู้เข้าชมสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองผ่านเทคโนโลยีที่เข้าไปไว้ในพิพิธภัณฑ์ได้

6.5 พิพิธภัณฑ์เรือพื้นบ้านวัดยาง ณ รังสี จังหวัดลพบุรี มีการจัดการนำชมจากชาวบ้านในพื้นที่ ที่มีความรู้เกี่ยวกับเรือพื้นบ้านไทย อยู่ประจำพิพิธภัณฑ์เรืออย่างน้อยคนละ 1 วัน เวียนกันไปตามความสะดวกและความว่างของวิทยากร วันไหนที่มีผู้เข้าชมเยอะจะได้รับความอนุเคราะห์คณะครูจากโรงเรียนวัดยาง ณ รังสี เป็นวิทยากรเพิ่มเติม และมีการจัดทำโครงการมัลติเทศก์น้อยในการช่วยนำชมเพิ่มเติมในอนาคต

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี